

СТИМУЛИ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ФУНКЦІЇ

У статті розкривається зміст категорії «податково-правові стимули». Запропоновано визначити податково-правові стимули як правові засоби, встановлені податковим законодавством й за допомогою яких відбувається створення сприятливих умов для платників податків, що полягають у зміні обсягів податкового обов'язку платників податків чи спрощення процедури його реалізації. На підставі аналізу монографічної літератури виокремлено ознаки та функції стимулів у податковому регулюванні.

Ключові слова: правові стимули; податково-правові стимули; ознаки податково-правових стимулів; функції податково-правових стимулів.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження проблематики податкового стимулювання обумовлена не лише необхідністю збільшення обсягів податкових надходжень до бюджетів, а й диверсифікацією таких доходів, що дозволить вирішувати чимало нагальних потреб у соціальній, культурній, політичній та ін. сферах, а також сприятиме забезпеченню економічної стійкості в державі.

Аналіз останніх досліджень. Дослідження правових стимулів були предметом наукових досліджень деяких фахівців у галузі права, серед яких: Н. М. Лайченкова, О. В. Левін, А. В. Малько, С. В. Мірошник та ін.. Проте, на сучасному етапі розвитку податкових правовідносин, а також науки податкового права, існує потреба у переосмисленні та виробленні більш сучасних підходів до висвітлення сутності стимулів у певних правовідносинах, зокрема, податково-правових. Зважаючи на це, **метою статті** є дослідження правової природи податкового стимулювання, визначення категорії «податково-правові стимули», розкриття ознак стимулів у податковому праві та їх функцій.

Виклад основного матеріалу. Податково-правові стимули є різновидом правових стимулів, тому, перш ніж перейти до розгляду ознак та функцій стимулів у сфері податкового регулювання, вважаємо за потрібне розкрити зміст категорії «правовий стимул». До того ж, законодавчого закріплення вищевказаної категорії немає, а думки науковців з цього приводу суттєво відрізняються. Так, С. С. Каринський вказує, що стимули відіграють роль особливих важелів впливу на свідомість і поведінку, волю та енергію людини і дозволяють направляти їх зусилля на розв'язання найбільш важливих завдань, що виникають перед країною – розвиток технічного прогресу, планомірне збільшення продуктивності виробництва і т.д. При цьому вони можуть бути різноманітні матеріальні,

моральні, правові [4, с. 6]. На переконання В. М. Ведяхіна, правові стимули – це правові норми, що заохочують розвиток необхідних для суспільства і держави суспільних відносин, норми, які стимулюють як звичайну, так і підвищену правомірну діяльність людей та результати такої діяльності [2, с. 51]. С. В. Мірошник визначає правовий стимул як юридичний інститут, тобто, сукупність юридичних норм, які закріплюють відповідні засоби впливу на свідомість і психіку людини з метою посилення мотивації до правомірної поведінки [9, с. 18–19]. З наведеного можна зробити висновок, що правові стимули: а) мають нормативне закріплення; б) направлені на активізацію правомірної поведінки відповідних суб'єктів.

По-іншому розкривають зміст аналізованої категорії А. В. Малько та Н. І. Матузов: правовий стимул – правове спонукання до законослухняних дій, що створює сприятливий режим для задоволення власних інтересів суб'єкта. При цьому, на переконання науковців, правові стимули характеризуються такими ознаками: 1) пов'язані зі сприятливими умовами для реалізації інтересів особи, оскільки виражаються в обіцянках надання цінностей, а іноді й в скасуванні чи зниженні міри позбавлення цінностей; 2) свідчать про розширення обсягу можливостей, свободи тому, що формами правових стимулів виступають суб'єктивні права, пільги, заохочення і т. ін.; 3) виражають позитивну правову мотивацію; 4) припускають збільшення позитивної активності; 5) направлені на упорядковану зміну суспільних відносин, виконують функцію розвитку соціальних зв'язків [8, с. 19]. Слід погодитись із тим, що правові стимули створюють сприятливі умови для суб'єктів відповідних правовідносин. Наприклад, стимули у сфері податково-правового регулювання пом'якшують або спрощують виконання обов'язків зобов'язаних суб'єктів – платників податків.

Поряд із цим, навряд чи логічним є віднесення суб'єктивних прав до окремого виду правових стимулів, оскільки суб'єктивні права разом із юридичними обов'язками становлять основу правового статусу відповідних суб'єктів. Правові стимули виступають можуть виражатися у формі суб'єктивного права (закріплюватись у нормативно-правових актах як суб'єктивні права), проте, вони мають зовсім інше змістовне навантаження. Так, податкові пільги є видом податково-правових стимулів, у той же час у Податковому кодексі України вони закріплюються як право платників податків (п. 17.1. 4 ст. 17 Податкового кодексу України).

На думку О. В. Левіна, категорія стимулювання в праві може бути розглянута у вузькому та широкому сенсі. За вузького підходу стимули розглядаються виключно як заохочення, а за широкого – як синтетичний спосіб впливу, що поєднує у собі як засоби заохочення, так і засоби примусу [7, с. 13]. Як вбачається, при застосуванні широкого підходу до правових стимулів віднесені різні за цільовим спрямуванням засоби. Застосування заохочень, а також інших правових стимулів має на меті створення таких умов, за яких суб'єкти будуть зацікавлені у добровільному, своєчасному та повному виконанні обов'язків, які покладено на них у відповідних правовідносинах. Знов-таки, говорячи про стимули у податковому праві, зокрема, такий їх вид, як податкові пільги, зазначимо, що вони надаються державою платникам податків з метою забезпечення: 1) розвитку пріоритетних галузей економіки; 2) насичення дохідних частин бюджетів різних рівнів; 3) балансу приватних і публічних інтересів у податкових відносинах. Крім того, правові стимули повинні сприяти прозорій та відкритій діяльності платників податків.

Засоби державного примусу, безумовно, сприяють виконанню податкового обов'язку зобов'язаними суб'єктами. У той же час принциповою відмінністю правових стимулів від примусових заходів є саме ознака примусовості, а також наявність каральної функції. До того ж різняться підстави та цілі застосування стимулів та заходів примусу. З огляду на це, вважаємо більш аргументованим підхід, за якого до правових стимулів належать лише позитивні способи впливу на поведінку суб'єктів. Слушною у цьому контексті вбачається думка Н. В. Дев'ятих, яка зазначає, що основне призначення фінансово-правових стимулів полягає не у тому, щоб попередити можливість вчинення фінансових правопорушень, а в тому, аби викликати мотивацію, направлену на посилення правової поведінки суб'єктів фінансового права [3, с. 168].

Розкриваючи зміст категорії «податкове стимулювання», О. В. Пономарьов зазначає, що це само-

стійне правове явище, за допомогою якого відбувається досягнення балансу публічного та приватного інтересів у податкових правовідносинах. При цьому необхідною умовою досягнення такого балансу є добросовісність платника податків, яка виявляється у розумній, перспективній та доцільній податковій оптимізації [11, с. 9–10]. Ми погоджуємося із тим, що податково-правові стимули забезпечують досягнення балансу інтересів платників податків та держави. Добросовісність платників податків також має вагоме значення для забезпечення такого балансу. У той же час, навряд чи визначення добросовісності, запропоноване науковцем, є конструктивним.

Перш за все, необхідно підкреслити відсутність законодавчого визначення вказаної категорії та критеріїв, які її характеризують. Як вказує А. А. Пилипенко, зазначена категорія об'єктивно не може мати нормативного закріплення, чіткого, одноманітного та максимально ясного змісту без прив'язки до поведінки суб'єкта в конкретній життєвій ситуації [10, с. 27]. Дійсно, при вирішенні податкових спорів поняття «добросовісність платника податків» має оціночний характер. Разом із тим, аналізуючи норми чинного податкового законодавства України можемо зробити висновок, що йдеться про правильне обчислення сум податку чи збору, своєчасність сплати відповідного платежу до відповідного бюджету і подання податкової звітності, у тому числі й про суми податкових пільг, які отримує відповідний суб'єкт господарювання. Таким чином, податково-правові стимули мають мотивувати платників податків до активної позитивної поведінки у податкових правовідносинах, зокрема, до добросовісного виконання податкового обов'язку у широкому сенсі.

Дискусійним, на нашу думку, є визначення податково-правових стимулів, запропоноване С. В. Мірошник. Вчена визначає стимули у податковому праві як складне правове явище, яке становить собою особливий спосіб взаємозв'язку норм права, що регулюють здійснення податкового контролю, надання податкових пільг, норм, які закріплюють науково обґрунтований податковий тягар, які створюють правовий режим, що спонукає до активної позитивної діяльності в інтересах індивіда, суспільства та держави [9, с. 17]. На нашу думку, віднесення до правових стимулів податкового контролю не є логічним, оскільки податковий контроль спрямований на забезпечення додержання податкового та іншого законодавства платниками податків, а також на виявлення, ліквідацію та попередження податкових правопорушень. Таким чином, податковий контроль не створює жодних позитивних умов для платників податків. Крім того, потребує уточнення твердження вченої

щодо проявів взаємозв'язку «норм права, що регулюють здійснення податкового контролю, надання податкових пільг, норм, які закріплюють науково обґрунтований податковий тягар».

Вважаємо конструктивними міркування Н. М. Лайченкової, яка зазначає, що сенс застосування стимулів у податкових відносинах полягає у здатності держави зацікавити платника податків займатися корисною для всього суспільства, і відповідно для нього також, діяльністю. За допомогою податкових стимулів держава спонукає суб'єктів господарювання реалізовувати ті варіанти поведінки, які задовольняють суспільні потреби [5, с. 4]. При цьому до податкових стимулів вчена відносить: податкові пільги, податкові імунітети, податкові заохочення [5, с. 24]. Виокремлюючи такі види податкових стимулів, вчена не зазначає, що являють собою правові заохочення і як вони виражаються у податковому праві.

На переконання М. В. Ушатова, стимул у податковому праві – правове явище, що представляє собою спосіб впливу на платника податків з метою спонукання до правомірних дій як у сфері оподаткування, так і в інших сферах життєдіяльності (економічній, виробничій, інвестиційній, соціальній та ін.) [15, с. 189]. На наш погляд, в цій ситуації необхідно акцентувати увагу на тому, що застосування податкових стимулів позитивно впливає не лише на розвиток податкових правовідносин, а й на розвиток інших сфер життєдіяльності суспільства, оскільки з допомогою податкових стимулів відбувається розріст економіки та значущих галузей промисловості в державі.

О. Г. Станкевич не зупиняється на визначенні поняття «стимули у податковому праві», однак виділяє ознаки таких стимулів. Зокрема, до них віднесено такі: 1) пов'язані зі сприятливими умовами для реалізації інтересів платників податків; 2) інформують платника про розширення обсягу його можливостей у податкових відносинах та економіці; 3) виражають позитивну правову мотивацію, яка сприяє збільшенню позитивної активності платника в економічних відносинах; 4) направлені на упорядковувану зміну податкових відносин, створення зацікавленості платника, коли він сприймає суспільні інтереси як власні [13]. Погодимось із вченою стосовно того, що правові стимули у податковому регулюванні можуть застосовуватися у різних формах. На підставі аналізу податкового законодавства України можемо, констатувати, що стимули у податковому праві застосовуються у вигляді податкових пільг, а також шляхом формування спеціальних правових режимів, за допомогою яких відбувається стимулю-

вання позитивної активності платників податків. Зокрема, йдеться про спеціальний режим оподаткування, обліку та звітності.

Виокремлює специфічні ознаки податкового стимулювання й Д. М. Рева. Науковець зосереджує увагу на таких рисах, як:

1. Податкове стимулювання здійснюється у формі податкових відносин.

2. Об'єктом податкового стимулювання виступають відносини, що визнані державою важливими для соціально-економічного розвитку та у зв'язку з цим потребують активізації поведінки платника податків, який одночасно виступає учасником таких відносин.

3. Податкове стимулювання має непрямий характер.

4. Податкове стимулювання має як майновий, так і немайновий характер. При цьому його майновий характер обумовлений тим, що традиційно податкові правовідносини, у рамках яких відбувається засноване на податково-правовій нормі відчуження приватним суб'єктом у грошовій формі певної частки його власності на користь формування державної власності, розглядалися як майнові. При реалізації платниками обов'язків з обчислення податків, податкової звітності, створення належних умов для проведення податкового контролю та інших, які безпосередньо не регулюють надходження коштів «від платників податків до відповідних централізованих фондів у формі податкових платежів», а забезпечують належну реалізацію власне податкового обов'язку, майновий елемент фактично витісняється немайновим.

5. Податкове стимулювання забезпечує необхідний результат як у довгостроковій, так і короткостроковій перспективах.

6. Метою податкового стимулювання може виступати як здійснення звичайної (трудова діяльність), так і підвищеної правомірної діяльності платника (інвестиційна діяльність).

7. Стимулювання інтересів платників здійснюється певними правовими засобами [12, с. 74–75]. При цьому до таких засобів правового стимулювання Д. М. Рева відносить спеціальний податковий режим, усунення подвійного оподаткування, податкова пільга, перенесення встановленого податковим законодавством строку сплати податку та збору або його частини на більш пізній строк [12, с. 75]. Зупинимось на цьому більш детально.

По-перше, слід зазначити, що податкові правовідносини є сферою застосування податково-правових стимулів, а не формою. Податково-правові стимули застосовуються у податкових відносинах, тобто, відносинах, які виникають між державою (в особі

відповідних органів державної влади) та платниками податків з приводу акумулювання податків і зборів (обов'язкових платежів) до державного та місцевих бюджетів, і урегульовані нормами податкового права. По-друге, навряд чи можна підтримати позицію автора стосовно мети застосування податкових стимулів. Так, Д. М. Рева вказує, що така мета може полягати у здійсненні звичайної (трудової), так і підвищеної правомірної діяльності платника (інвестиційної). Проте, на наш погляд, мета податкового стимулювання не залежить від того «звичайна» діяльність чи «підвищена». Вона виражається у необхідності: 1) забезпечення відкритої та прозорої діяльності різноманітних суб'єктів господарювання; 2) добровільного, своєчасного та повного виконання податкових обов'язків, зокрема, обов'язку зі сплати податків, оскільки за рахунок кошти від сплати податків і зборів становлять лівову частину бюджетних доходів; 3) досягнення балансу інтересів зобов'язаної та владної сторони у податкових правовідносинах. По-третє, у сучасній правовій доктрині дійсно немає одностайного підходу до визначення засобів податкового стимулювання. Однак, аналіз положень Податкового кодексу України дозволяє зробити висновок стосовно нелогічності віднесення до податкових стимулів перенесення встановленого податковим законодавством строку сплати податку та збору або його частини на більш пізній строк. Це обумовлено тим, що відповідно до п. 2 ст. 32 Податкового кодексу України, зміна строку сплати податку здійснюється у двох формах: 1) відстрочка; 2) розстрочка.

Ми не будемо детально зупинятись на розгляді процедури застосування зазначених форм зміни строків сплати податків, зазначимо, що при застосуванні зазначених видів перенесення строків сплати податкових платежів обов'язковою умовою є сплата процентів за кожний календарний день користування платником розстроченням (відстроченням) грошових зобов'язань (податкового боргу). Якщо до складу розстроченої (відстроченої) суми входить пеня, нарахована за несвоєчасну сплату грошового зобов'язання, то для розрахунку процентів береться сума за вирахуванням суми такої пені. Використовуючи розстрочення/відстрочення податків та зборів, на платника покладається додатковий обов'язок щодо сплати процентів за користування таким перенесенням строків. На наш погляд, при наданні платникам податків певних правових стимулів держава зацікавлена у створенні сприятливих умов для виконання ними податкових обов'язків для насичення бюджетів грошовими коштами, необхідними для реалізації завдань і функцій, покладених на органи державної влади та органи місцевого самоврядуван-

ня, без покладення додаткових обтяжень у вигляді відсотків та пені.

Таким чином, податково-правові стимули – це правові засоби, встановлені податковим законодавством й за допомогою яких відбувається створення сприятливих умов для платників податків, що полягають у зміні обсягів податкового обов'язку платників податків чи спрощення процедури його реалізації. Ознаками податково-правових стимулів є: 1) застосовуються у податкових правовідносинах; 2) мають нормативне закріплення у податковому законодавстві; 3) направлені на активізацію правомірної поведінки зобов'язаних суб'єктів податкових відносин, яка полягає у добросовісному та добровільному виконанні податкового обов'язку у широкому розумінні; 4) створюють сприятливі умови для платників податків; 5) метою їх застосування є: насичення доходних частин бюджетів; розвиток пріоритетних галузей економіки; забезпечення балансу приватних і публічних інтересів у податкових відносинах.

Окрім визначення сутності та ознак правових стимулів у податковому праві вбачається за доцільне більш детально зупинитися на з'ясуванні функцій податково-правових стимулів. Знов-таки, зважаючи на те, що останні є видом правових стимулів, можна зробити висновок, що їм притаманні функції правових стимулів, проте із відповідним відображенням галузевої специфіки тієї сфери, в якій вони застосовуються. Так, О. В. Левін пропонує виділяти дві функції стимулів в праві: (а) оціночна – у суб'єкта складається враження про соціальну цінність правового стимулу, виявляється позитивна перспектива у майбутньому; (б) активізуюча – на основі оцінки правового стимулу формується активна правова поведінка [7, с. 17]. На переконання О. В. Пономарьова, характерною ознакою й основною функцією стимулів у податковому праві як багатоаспектного правового явища, є стимулювання правомірної поведінки суб'єктів податкових правовідносин [11, с. 9]. погоджуємося із твердженням авторів стосовно того, що за допомогою стимулів відбувається активна мотивація суб'єкта конкретних правовідносин до правомірної поведінки.

Доволі конструктивним вбачається визначення функцій податкових стимулів, запропоноване Н. М. Лайченковою. Вчена вказує: «Функції податкових стимулів слід розглядати як напрямки правового впливу на процеси, які відбуваються у сфері податкових правовідносин, обумовлені потребою розвитку податкової системи і держави в цілому з метою підвищення соціальної активності платників податків, досягнення здійснення ними соціально корисної діяльності засобами, які

виключають державний примус» [5, с. 33]. За такого підходу Н. М. Лайченкова зупиняється на виокремленні таких функцій: а) мотиваційна – полягає у впливі, який здійснює нормативна податкова інформація на внутрішній світ людини: її інтереси, цілі, мотиви, волю й т.д.; б) виховна – реалізується у вихованні почуття поваги до закону, підвищення авторитету права, а також пропаганді авторитету права. Право здійснює виховний вплив на поведінку суб'єктів як через окремі норми, інститути та механізми, так і в цілому як самостійний фактор духовного життя країни; в) гарантуюча – податкові стимули забезпечують реалізацію прав та обов'язків і не лише у сфері оподаткування. Податкові стимули створюють такі умови, які роблять права громадян, організацій реальними, вони слугують факторами надійності таких прав; г) комунікативна – реалізація цієї функції пов'язана з доведенням до відома зацікавлених осіб необхідних відомостей (правової інформації), з фактом володіння якою пов'язувалася як реалізація законних інтересів, так і притягнення їх до юридичної відповідальності за правопорушення; д) функція соціального контролю – забезпечення такої поведінки особи, яка є соціально значущою та її оцінка [5, с. 34, 35, 36, 38, 39].

Не всі із запропонованих функцій, на нашу думку, дійсно притаманні податково-правовим стимулам. Так, навряд чи можна погодитися із тим, що податкові стимули «забезпечують реалізацію прав та обов'язків і не лише у сфері оподаткування» і виконують гарантуючу функцію. Ми вже акцентували увагу на тому, що податково-правові стимули закріплюються як права платників податків у законодавстві. А механізми, які гарантують реалізацію та захист відповідних прав, встановлюються також податковим законодавством, однак вони мають зовсім іншу правову природу.

На нашу думку, не логічно відносити до функцій стимулів у податковому регулюванні функцію соціального контролю. Це обумовлено декількома факторами, по-перше, необхідно з'ясувати, що становить собою соціальний контроль, оскільки існує чимало підходів до його визначення. Наприклад, Т. Парсонс розглядав соціальний контроль як процес, за допомогою якого через накладення санкцій чиниться протидія девіантної поведінки і підтримується соціальна стабільність [1, с. 160]. За такого підходу податкові стимули апріорі не можуть виконувати

функцію соціального контролю, оскільки вони не пов'язані із накладенням санкцій та протидією протиправної поведінки. По-іншому визначає соціальний контроль визначає О. М. Супрунова: «це процес і соціальний механізм спостереження з метою забезпечення функціонування соціальної системи відповідно до прийнятих норм, а також підтримання соціально прийнятних зразків поведінки» [14]. Проте, знов-таки, навряд чи податкові стимули є механізмом спостереження і забезпечення прийнятих зразків поведінки суб'єктів податкових відносин.

Викликає певний сумнів й доцільність виокремлення такої функції податкових стимулів як комунікативна. Вказані стимули незалежно від їх виду (податкові пільги, спеціальний режим оподаткування та ін.) не пов'язані із доведенням правової інформації до відома зацікавлених осіб. Більше того, постає питання, які особи зацікавлені у наданні правової інформації, з фактом володіння якою пов'язувалась реалізація законних інтересів чи притягнення осіб до відповідальності. У цьому контексті більш виваженими вбачаються міркування О. М. Лебедевої, яка пропонує виділяти інформаційну функцію стимулів. «Інформаційна функція, - пише вчена, полягає у доведенні до відома громадян, які ще не вступили у правостимулюючі відносини, про ту поведінку, яка заохочується та стимулюється, а також про правові наслідки такої поведінки» [6, с. 41]. Таким чином, інформаційна функція стимулів полягає у ознайомленні суб'єктів податкового права щодо діяльності, яка заохочується державою податковим стимулюванням; які саме стимули надає держава відповідним суб'єктам господарювання; в чому полягають позитивні наслідки застосування податкових стимулів для платника.

Висновки. Синтезуючи доктринальні розробки щодо функцій податково-правових стимулів, констатуємо, що до таких належать: (а) мотиваційна – заохочення суб'єктів до добровільного та добросовісного виконання податкового обов'язку; (б) підтримуюча – зменшення податкового навантаження на платників податків; (в) інформаційна – ознайомлення суб'єктів податкового права щодо діяльності, яка заохочується державою податковим стимулюванням; які саме стимули надає держава відповідним суб'єктам господарювання; в чому полягають позитивні наслідки застосування податкових стимулів для платника.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бергер П. Л. Приглашение в социологию: Гуманистическая перспектива. Москва: Аспект Пресс, 2006. 168 с.
2. Ведяхин В. М. Правовые стимулы: понятие, виды. *Правоведение*. 1992. № 1. С. 50–55.

3. Девятых Н. В. Финансово-правовой стимул: понятие, виды. *Бизнес в законе*. 2010. № 1. С. 168–169.
4. Каринский С. С. Материальные и моральные стимулы к повышению производительности труда. Москва, 1966. 223 с.
5. Лайченкова Н. Н. Стимулы в налоговом праве: дис. ... канд. юрид. Наук. Саратов, 2007. 190 с.
6. Лебедева Е. Н. Механизм правового стимулирования социально-активного поведения (проблемы теории и практики): дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2002. 207 с.
7. Левин О. В. Стимулирование в праве: теоретические и практические аспекты: дис. ... канд. юрид. наук. Саранск, 2006. 172 с.
8. Матузов Н. И., Малько А. В. Правовое стимулирование в условиях становления рыночных отношений. *Государство и право*. 1995. № 4. С. 11–19.
9. Мирошник С. В. Правовые стимулы в российском законодательстве: дис. ... канд. юрид. Наук. Ростов-на-Дону, 1997. 167 с.
10. Пилипенко А. А. Категория «добросовестность» в налогово-правовой сфере: научные и прикладные подходы. *Финансовое право*, 2012. № 5. С. 26–29.
11. Пономарев А. В. Правовые стимулы в налоговом праве Российской Федерации: автореф. дис. ... канд. юрид. Наук. Москва, 2012. 23 с.
12. Рева Д. М. Актуальні питання податкового стимулювання. *Право та інновації: наук.-практ. журн.*// редкол.: Ю.Є. Атаманова та ін. Харків: Право, 2015. №3(11). С. 72–77.
13. Станкевич О. Г. Правовые стимулы в налоговом праве. С. 36. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/81663727.pdf>.
14. Супрунова О. Н., Ковальчук О. В. Субъекты и объекты социального контроля как элемента социального управления. URL: <https://www.scienceforum.ru/2016/pdf/21436.pdf>.
15. Ушатов М. В. Стимулы в налоговом праве: понятие и признаки. *Проблемы современной науки и образования*. 2016. № 1 (43). С. 187–190.

REFERENCES

1. Berger, P.L. (2006). Priglaseniye v sotsiologiyu: Gumanisticheskaya perspektiva. Moskva: Aspekt Press [in Russian].
2. Vedyakhin, V.M. (1992). Pravovyye stimuly: ponyatiye. vidy. *Pravovedeniye - Jurisprudence, 1*. 50–55 [in Russian]
3. Devyatykh, N.V. (2010). Finansovo-pravovoy stimul: ponyatiye. vidy. *Biznes v zakone - Business in law, 1*, 168–169 [in Russian].
4. Karinskiy, S.S. (1966). Materialnyye i moralnyye stimuly k povysheniyu proizvoditelnosti truda. Moskva. [in Russian].
5. Laychenkova, N.N. (2007). Stimuly v nalogovom prave. *Candidate's thesis*. Saratov [in Russian].
6. Lebedeva, E.N. (2002). Mekhanizm pravovogo stimulirovaniya sotsialno-aktivnogo povedeniya (problemy teorii i praktiki). *Candidate's thesis*. Saratov [in Russian].
7. Levin, O.V. (2006). Stimulirovaniye v prave: teoreticheskiye i prakticheskiye aspekty. *Candidate's thesis*. Saransk [in Russian].
8. Matuzov, N.I., Malko, A.V. (1995). Pravovoye stimulirovaniye v usloviyakh stanovleniya rynochnykh otnosheniy. *Gosudarstvo i pravo – State and Law, 4*, 11–19 [in Russian].
9. Miroshnik, S.V. (1997). Pravovyye stimuly v rossiyskom zakonodatelstve. *Candidate's thesis*. Rostov-na-Donu [in Russian].
10. Pilipenko, A.A. (2012). Kategoriya «dobrosovestnost» v nalogovo-pravovoy sfere: nauchnyye i prikladnyye podkhody. *Finansovoye pravo – Financial Law, 5*, 26–29.
11. Ponomarev, A.V. (2012). Pravovyye stimuly v nalogovom prave Rossiyskoy Federatsii. *extended abstract of candidate's thesis* Nauk. Moskva [in Russian].
12. Reva, D.M. (2015). Aktualni pytannia podatkovoho stymuliuвання. *Pravo ta innovatsii : nauk. – prakt. zhurn. Kharkiv: Pravo, 3(11)*, 72–77 [in Ukrainian].
13. Stankevich, O.G. Pravovyye stimuly v nalogovom prave. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/81663727.pdf> [in Russian]
14. Suprunova, O.N., Kovalchuk, O.V. Subyekty i obyekty sotsialnogo kontrolya kak elementa sotsialnogo upravleniya. URL: <https://www.scienceforum.ru/2016/pdf/21436.pdf> [in Russian]
15. Ushatov, M.V. (2016). Stimuly v nalogovom prave: ponyatiye i priznaki. *Problemy sovremennoy nauki i obrazovaniya – Problems of modern science and education, 1 (43)*, 187–190 [in Russian].

ШАПТАЛА Е. Ю.,

соискатель кафедры финансового права Университета государственной фискальной службы Украины

СТИМУЛЫ В НАЛОГОВОМ ПРАВЕ: ПОНЯТИЕ, ПРИЗНАКИ И ФУНКЦИИ

В статье раскрывается содержание категории «налогово-правовые стимулы». Предложено определять налогово-правовые стимулы как правовые средства, установленные налоговым законодательством, с помощью которых происходит создание благоприятных условий для налогоплательщиков, состоящих в изменении объемов налоговой обязанности налогоплательщиков или упрощения процедуры ее реализации. На основании анализа монографической литературы выделены признаки и функции стимулов в налоговом регулировании.

Ключевые слова: правовые стимулы; налогово-правовые стимулы; признаки налогово-правовых стимулов; функции налогово-правовых стимулов.

SHAPTALA E. Yu.,

PhD Candidate of the department of financial law of National University of State Fiscal Service of Ukraine

TAX INCENTIVES: DEFINITIONS, FEATURES AND FUNCTIONS

Problem setting. The relevance of the research of tax incentives is due not only to the need to increase the volume of tax revenues in budgets, but also to diversify such incomes, which will solve many urgent needs in social, cultural, political and other spheres, as well as contributing to national economic stability.

Analysis of recent researches and publications. Investigations of legal incentives were the subject of scientific research of various lawyers, among them: N. M. Lajchenkova, A. V. Levin, A. V. Malko, S. V. Miroshnik, etc. However, at the present stage of the development of tax legal relations, as well as tax law science, there is a need to rethink and develop more modern approaches to highlight the essence of incentives in certain legal relationships, in particular, tax and legal. Due to these facts, the target of research is the research of the legal nature of tax incentives, definition of the tax incentives, disclosure of incentive features in tax law and their functions.

Article's main body. Tax incentives are a kind of legal incentives, so before considering the features and functions of incentives in the field of tax regulation, we find it necessary to disclose the content of the category of "legal incentive". In addition, there is no legal implementation of the mentioned category, and the views of scientists in this matter are significantly different. It is substantiated that tax incentives are the legal means established by the tax legislation and with the help of which happens the creation of favorable conditions for taxpayers, which lies in the fact of changing the volume of tax liability of taxpayers or simplifying the procedure for its implementation.

Conclusions and prospects for the development. Analyzing the doctrinal developments regarding to the features of tax-legal incentives, we note that they are: (a) motivational - encouraging entities to voluntarily and honestly fulfill the tax duty; (b) supporting - reducing the tax burden on taxpayers; (c) informational - familiarization of tax law subjects with activities encouraged by the state by tax incentives; what kind of incentives the state provides to the relevant economic entities; what are the positive effects of applying tax incentives to the payer.

Keywords: legal incentives; tax incentives; signs of tax incentives; functions of tax incentives.

Шаптала Є. Ю. Стимули у податковому праві: поняття, ознаки та функції. *Право та інноваційне суспільство* : електрон. наук. вид. 2017. № 2 (9). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Shaptala9.pdf>.